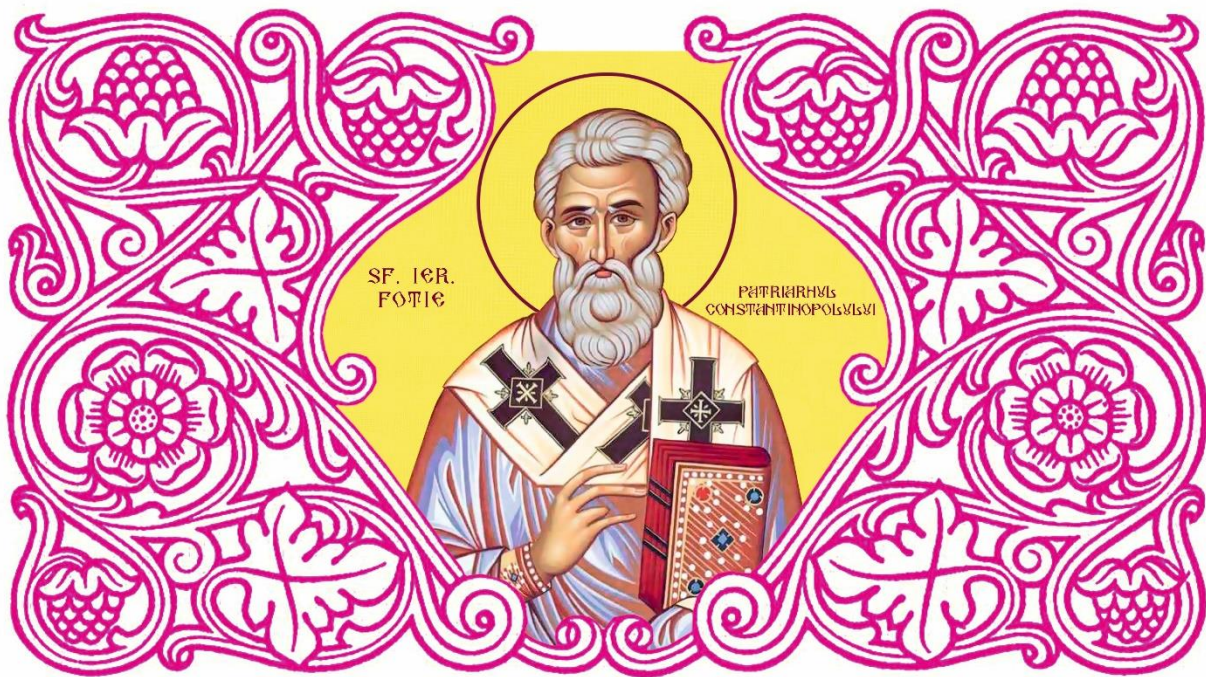

SLŪĀBA SFĀNTŪLVI
MĀRTŪRISITOR FŌTIE,
PĀTRIARHŪL
CONSTANTINOPŪLVI,
CEL ÎNTOCHĀI CŪ
ĀPOSTOLII

LĂ DECERNIA MICĂ

La Doamne strigat-am... Stihirile
Sfântului Fotie pe 4,

Glasul al 2-lea,
Podobia: Când de pe lemn...

in rădăcină slăvită ca un pom de Dumnezeu sădit ai răsărit, Fotie, și tuturor te-ai arătat plin de înțelepciune și har; prin care petrecându-ți viața toată, te-ai dovedit a fi rodire a dumnezeiescului Duh.

Când cu sfatul cel de sus, ca un vas al Mângâietorului, ai fost hirotonit și luminat întâistător al Bisericii lui Hristos, atunci, preasfințite Fotie, ca pe o rădăcină a tuturor relelor ai

muștră adăosul Filioque din simbolul credinței, cu înțeleptele tale cuvântări.

Auzind de cinstită chemarea ta, înțelepte, de a străluci tuturor lumina Ortodoxiei celei neprihănite și curate, mincinoasa, fățarnică și inovatoarea învățătură a papei se înspăimântă și tremură, iar întreg Răsăritul desăvârșit și luminat te cinstește pe tine, sfinte Fotie, ca pe cel ce ești întocmai cu Apostolii.

Fost-ai izgonit cu silnicie, părinte, și cu nelegiuită poruncă din Biserica lui Hristos, atunci multe chinuri și neazuri pătimind ca un învederat slujitor al Mântuitorului Hristos, Care după vrednicie cu cununa mărturisirii te-a încununat.

Slavă... **glasul 1**

Împodobit cu râvna apostolică, Părinte, te-ai arătat al Bisericii apărător, căci cu puternic cuvânt ai călăuzit mințile credincioșilor la cele de sus, iar răzvrătirile feluritelor eresuri le-ai rușinat, ca un ierarh de Dumnezeu înțelept, pururea pomenite Fotie. Ci întru lumina dumnezeieștilor tale învățături, îndreptează căile noastre, rugându-te cu osârdie lui Hristos pentru sufletele noastre.

Și acum... **a praznicului,**
același glas

Pe Cel singur Atotsfânt Îl aduce în cele sfinte, Sfânta Fecioară; și întinzând mâinile sfințitul Simeon L-a primit bucurându-se și a strigat: Acum slobozește pe robul Tău, Stăpâne, după cuvântul Tău în pace, Doamne.

LĂ STIHOAVNĂ

*Stihirile, Glasul al 2-lea,
Podobie: Casa Efratului...*

Bucură-te, mult minunate Fotie, înțeleptule învățator a toată dumnezeiasca înțelepciune, întărirea și stâlpul întregii Biserici!

Stih: *Gura mea va grăi înțelepciune și cugetul inimii mele pricepere (Psalm 48:3).*

Trâmbiță duhovnicească te-ai arătat lumii, cu glas puternic dogma Ortodoxiei apărând, preaminunate Fotie.

Stih: *Gura dreptului va grăi înțelepciune și limba lui va rosti judecată (Psalm 36:30).*

Ritor cu chip dumnezeiesc al lui Hristos te-ai aflat, întărind și luminând credincioșilor cugetul Bisericii, Fotie al nostru ierarh preaiubit.

Slavă..., **a Treimii,** același glas.

Numai din Tatăl purcede Duhul și prin Fiul se dăruiește tuturor, propovăduiești lumii preaînțelepte părinte Fotie.

Și acum..., **a praznicului:**

Bucuratu-s-a Simeon dacă a primit pe Ziditor în brațe și a strigat: Acum slobozește, Mântuitorule, pe robul Tău că Te-a văzut.

TROPĂRUL, **Glasul 1**

A sfântului Fotie,

Ea cel ce ești cu apostolii în ceruri împreună locuitor și ortodocșilor mare apărător,

lumii drept învățator iar eresurilor latinești dârz împotrivor, sfinte Fotie, pe Hristos Dumnezeu roagă-L cu dinadinsul să mântuiască sufletele noastre.

Slavă..., Și acum..., **al praznicului, Glasul 1:**

Bucură-te, Cea plină de har, Născătoare de Dumnezeu Fecioară; că din tine a răsărit Soarele dreptății, Hristos Dumnezeul nostru, luminând pe cei dintru întuneric. Veselește-te și tu, bătrânule Drepte, cel ce ai primit în brațe pe Izbăvitorul sufletelor noastre, Cel ce ne-a dăruit nouă și învierea.

LA DECERNIA MARE

După obișnuitul Psalm, se cântă:
Fericit bărbatul..., **starea întâi.**

La Doamne, strigat-am..., **se pun Stihirile pe 8; 2 ale praznicului, și 6 ale sfântului Fotie.**

**Stihirile sfântului Fotie,
Glasul al 4-lea**

Podobie *Ca un viteaz între mucenici...*

Pe trâmbița înțelepciunii, pe locașul harului Sfântului Duh, pe cel cu totul înțelept în dogmele cele drepte și pe dumnezeiescul luminător al Bisericii lui Hristos, pe turnul cel neclintit, pe șuvoiul cel nedeșertat al cereștilor învățături, după vrednicie să-l laudăm pe preasfințitul Fotie.

Pe ritorul cel mult înțelept ce cu puterea și cu harul Sfântului Duh a muștră înnoirea învățăturilor și adăugirea apuseană cea din Crez, noi ortodocșii într-un glas să-l ferim pe vrednicul de pomenire Fotie.

Purtând nume vrednic de chemarea ta, preasfințite, strălucești lumină marginilor lumii, căci gonești întunericul tuturor ereziilor ca un drept învățator. Pentru aceasta Biserica lui Hristos, ca pe un mare păstor te cinstește pe tine, înțelepte Fotie.

**Alte stihiri,
Glasul al 2-lea
Podobie „Cu ce cununi...**

Eu ce cununi de laudă îl vom încununa pe ierarhul, pe vestitorul cel prea învederat al dreptelor dogme ale credinței, pe cel îmbogățit cu felurita cunoștință, pe locașul înțelepciunii celei mai presus de toată înțelepciunea, pe biruitorul a toată flecăreala nedreptății ce se trufește împotriva sfintei Biserici a lui Hristos, pe cunoscutul prieten al Domnului și prea marele Fotie.

Eu ce melodioase cântări vom lăuda pe ierarhul, pe apărătorul Ortodoxiei și sabia împotriva ereticilor, pe grădina a toată virtutea, pe stâlpul Bisericii cel în chipul focului, pe cel într-adevăr cu mare și dumnezeiesc nume, care luminează inimile credincioșilor ortodocși și îndreptează toată pâcla relelor eresuri, pe înțeleptul și marele Fotie.

Eu ce frumoase cântări vom lăuda pe ierarhul, pe cel ce cu limba-i înfocată a muștră toate eresurile romane și ale lor neîntemeiate înnoiri. Pe cel ce evanghelicește cuvântând a călăuzit poporul cel ortodox către cele de sus, pe cel încercat ca aurul în cuptor prin felurite necazuri și prin pătimiri, pe

preaslăvitul Fotie, lauda ortodocșilor.

Slavă..., a sfântului Fotie,
Glasul al 6-lea

Astăzi a strălucit Bisericii lui Hristos mai mult decât razele soarelui, pomenirea ierarhului Fotie, răspândind dumnezeiască lumină cugetelor credincioșilor. Veniți dar, mulțimile ortodocșilor, să prăznuim cu veselie pomenirea ierarhului, strigând cu bucurie: Bucură-te, vistierul cel preaplin de multă și felurită înțelepciune și grădină preafrumos mirositoare a cereștilor pliniri! Bucură-te, învățătorule cu chip dumnezeiesc al Predaniei Ortodoxe și preaputernică armă împotriva înnoirilor papistășești! Bucură-te, preaințeleaptă gură ce propovăduiești cuvântul harului în nenumărate chipuri! Ci acum, întru tot fericite Fotie, stând lângă tronul dumnezeieștii măriri, roagă-te pentru sufletele noastre.

Și acum..., a praznicului, același glas

Să se deschidă ușa cerului astăzi! Căci Cuvântul Tatălui Cel fără de început, luând început sub ani, nedespărțindu-Se de a Sa dumnezeire, de

bunăvoie se aduce ca un prunc de patruzeci de zile de către Maica Sa, în Biserica Legii. Pe Acesta îl primește în brațe bătrânul rob, strigând către Stăpânul: *Slobozește-mă, că au văzut ochii mei mântuirea Ta!* Cel Ce ai venit în lume să mântuiești neamul omenesc, Doamne, slavă Ție!

DOHOD

LUMINĂ LINĂ...

Prochimenul zilei

PAREMILE:

(de la sfântul Haralambie)

Din *proorocia lui Isaia* citire:

(43, 9-14)

Ăcestea zice Domnul: toate neamurile s-au adunat împreună și se vor aduna conducătorii lor. Cine va vesti acestea sau cine va spune vouă cele dintru început? Aducă-și mărturiile sale și să se îndrepteze, și să asculte și să spună adevărul. Fiți Mie mărturii și Eu sunt martor zice Domnul Dumnezeu și Pruncul pe Care L-am ales; ca să știți și să credeți, și să cunoașteți că Eu sunt; mai înainte de Mine n-a fost alt Dumnezeu și nici după Mine nu va fi. Eu sunt Dumnezeu și afară de Mine nu este Mântuitor. Eu am vestit și am mântuit; defăimat-am și n-a fost întru voi străin; voi sunteți Mie

mărturii și Eu sunt Domnul Dumnezeu. Încă din început Eu sunt și nu este nimeni care să scape din mâinile Mele; Eu voi face; și cine va întoarce aceasta? Așa zice Domnul Dumnezeu, Răscumpărătorul nostru, Sfântul lui Israel.

Din *Înțelepciunea lui Solomon* citire:

(5, 15; 6, 3)

Cei drepti vor fi vii în veacul veacului și răsplata lor este de la Domnul și Cel Atotputernic are grijă de ei. Drept aceea vor primi din mâna Domnului împărăția frumuseții și cununa cea strălucitoare, căci El îi va ocroti cu dreapta Sa și cu brațul Său; asemenea unui scut îi va acoperi. El va face arme din mânia Sa și cu ele va întări făptura mâinilor Sale ca să răsplătească vrăjmașilor. Din dreptate El își va face platoșă și din judecata cea nefățarnică își va face coif. Din sfințenia Sa va face pavăză nebiruită, iar din cumplita Sa mânie va face sabie ascuțită și lumea va porni război împreună cu El împotriva celor fără de minte. Săgețile fulgerului Său vor porni bine îndreptate și vor lovi în țintă, zburând din arcul puternic încordat al norilor. Mânia Lui, ca o praștie, va azvârli noian de grindină; apele mării se vor întărâta asupra lor și râurile îi vor îneca vijelios. Duhul puterii dumnezeiești se va ridica împotriva lor și ca viscolul îi va vântura. Astfel fărădelegea va aduce pustiire pe pământ și răutatea va răsturna scaunele celor puternici.

Ascultați deci, regilor, și înțelegeți, luați învățătură voi, care judecați marginile pământului. Băgați în urechi, voi cei ce stăpâniți peste mulțimi și care vă mândriți cu mulțimea popoarelor voastre. Pricepeți că stăpânirea vi s-a dat de la Domnul și puterea de la Cel Preaînalt, Care va cerceta faptele voastre și va pune la încercare gândurile voastre.

Din *Înțelepciunea lui Solomon* citire:
(3, 1-9)

Sufletele dreptilor sunt în mâna lui Dumnezeu și chinul nu se va atinge de ele. În ochii celor fără de minte, dreptii sunt morți cu desăvârșire și ieșirea lor din lume li se pare mare nenorocire. Și plecarea lor dintre noi un prăpăd, dar ei sunt în pace. Chiar dacă în fața oamenilor ei au îndurat suferințe, nădejdea lor este plină de nemurire. Și fiind pedepsiți cu puțin, mare răsplată vor primi, căci Dumnezeu i-a pus la încercare și i-a găsit vrednici de El. Ca pe aur în topitoare, așa i-a lămurit, și ca pe o jertfă de ardere întregă i-a primit. Străluci-vor în ziua răsplătirii și ca niște scânteii care se lasă pe miriște, așa vor fi. Judeca-vor neamurile și stăpâni vor fi peste popoare și Domnul va împărăți întru ei în veci. Ei vor înțelege adevărul ca unii care și-au pus încrederea în Domnul; cei credincioși vor petrece cu El în iubire, căci harul și îndurarea sunt partea aleșilor Lui.

LA LITIE
Stihirile idiomele:

Glăsul 1:

Deselește în Domnul, Biserica lui Hristos, pe marele Fotie, avându-l tuturor păstor, învățător și apărător de Dumnezeu trimis împotriva a tot vicleana uneltire și a tuturor eresurilor; căci îmbrăcat fiind cu apostolești haruri, ai luptat apostolicește pentru dreapta învățătură a evangheliei păcii și întocmai dumnezeiescului Pavel, bine săvârșindu-ți drumul, te roagă Domnului să ne întărească pe noi în buna mărturisire și să mântuiască sufletele noastre.

Glăsul al 2-lea:

Bine lucrând virtuțile, tuturor ai arătat roadele desăvârșitei cunoștințe, ca un măslin roditor în casa lui Dumnezeu, cu totul minunate Fotie. Ci îmbrăcat fiind cu veșmântul preoției, te-ai arătat Bisericii, ierarh cuvios și fără prihană, plin de dumnezeiească luminare, puternic în cuvânt și faptă; căci cele dogmaticești deeretici le-ai păzit, iar pe noi nevătămați ne călăuzește cu rugăciunile tale către Hristos.

Glăsul al 3-lea:

Drept învățând cuvântul adevărului ca o gură de Dumnezeu înțeleptită a

Ortodoxiei, preasfințite Fotie, neclintit ai stat împotriva feluritelor erezii, iar Cap a toată Biserica pe Hristos mărturisindu-L a fi, pe întâistătorul papă al Romei celei Vechi, pe care socotindu-se mai presus de Biserică, cu dreptate l-ai biruit, fericite, cu limba ta cea de foc dumnezeiește grăitoare. Ci ca unul ce ești de aceeași râvnă cu sfinții apostoli și ierarh îndumnezeit, roagă-te pentru sufletele noastre.

Glăsul al 4-lea:

Îmbrăcat cu toată armătura Duhului Sfânt, ai propovăduit cu gură ortodoxă în toată Biserica, preaslăvite Fotie, că Duhul purcede numai din Tatăl, iar prin Fiul se dă credincioșilor celor ce cu vrednicie se fac părtași lucrării Lui, prin care sfințiți fiind ne facem fiii lui Dumnezeu; iar adaosul papistașilor în simbolul credinței l-ai muștrat cu tărie, vădindu-l a fi glas nelegiuit și izvor al primejdioaselor eresuri. Pentru aceasta întărită fiind Biserica lui Hristos prin cuvintele tale, slăvim drept pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, Treimea cea de o ființă într-o singură Dumnezeire.

Slavă..., glasul al 4-lea

Pe ierarhul lui Hristos și pe luminătorul cel atotstrălucitor al Bisericii, pe Fotie cel Mare, ca unii ce de el am fost luminați, după datorie să-l lăudăm, căci cu preainalta sa iubire de înțelepciune s-a curățit și s-a arătat strună a înaltei cuvântări de Dumnezeu. Iar taina Ortodoxiei bine mărturisind, s-a învrednicit și apostoleștilor nevoințe, ca un următor îndeaproape al apostolilor, împreună cu care se și roagă pentru sufletele noastre.

Și acum..., A praznicului

Astăzi Maica cea sfântă și mai înaltă decât biserica legii celei vechi, în Biserică Îl aduce, arătându-L lumii, pe al lumii Făcător și Dătătorul Legii. Și pe care în brațe primindu-L bătrânul Simeon, bucurându-se striga: Acum slobozește pe robul Tău, că Te-am văzut pe Tine Mântuitor al sufletelor noastre.

LĂ STHOAVNĂ

Stihirile, glasul al 5-lea,

Podobie: Bucură-te cămara...

Bucură-te, luminătorul cel mare și strălucitor al Bisericii lui Hristos, care lumea toată o luminezi cu strălucirile

Ortodoxiei; gura cea preaînțeleaptă, alăuta duhului cea frumos glăsuitoare, canonul împlinirii întregii înțelepciuni și al dogmelor celor preadrepte ale Bisericii; gură ce picuri nectarul credinței, Fotie, nume mare și auzire minunată, pe Hristos înduplecă să dăruiască sufletelor noastre mare milă.

Stih: *Lăuda-se-vor cuvioșii întru slavă și se vor bucura întru așternuturile lor. (Ps.149.5)*

Bucură-te, frumusețea ierarhilor, livada bine mirositoare a filozofiei celei înalte, o, Fotie, de Dumnezeu grăitorule, cea ce porți în cuvintele buzelor tale focul Mângâietorului, cu care ai și ars nebunia cea stricată și necurată a lepădatului Nicolae, papă al Romei, care izvodea hule împotriva Sfântului Duh Dumnezeu; iar tu ca un alt arhanghel, tuturor ai strigat: să stăm bine, să stăm toți pe temelia credinței ca să câștigăm de sus mântuire și mare milă!

Stih: *Preoții Tăi, Doamne, se vor îmbrăca întru dreptate și cuvioșii Tăi se vor bucura. (Ps.131.9)*

Bucură-te, întărirea Ortodoxiei, sabie cu două ascuțisuri împotriva a toată erezia, înțelept iconom căruia ți s-a încredințat,

prin dumnezeiescul har, cuvânt bogat cu care ai întărit cugetul credincioșilor în frica celor de sus; pentru aceasta ca un înalt glăsuitoare, bărbătește ai pățimit felurite prihane și te-ai învrednicit slavei celei de sus. Pe Hristos roagă-L, Fotie păstorule, pentru turma ta.

Slavă... **glasul al 8-lea**

Lumina Duhului strălucind în inima ta, ai răsărit lumii ca o lumină, o, Fotie mult înțelepte; pentru aceasta spre lumina vieții tale și spre măreția înțelepciunii tale nu au putut să privească toți vrăjmașii noștri ca niște potrivnici în erezie, căci tu ca un alt apostol propovăduiești cu mare glas cuvântul Evangheliei și te rogi pentru sufletele noastre.

Și acum..., **A praznicului**

Cel Ce este purtat pe umeri de Heruvimi și laudat de Serafimi, aducându-Se astăzi în dumnezeiasca Biserică după lege, este purtat pe brațele cele bătrânești ca pe un tron. Și de la Iosif primește cuviincios daruri, o pereche de turturele, adică neprihănită Biserică și noul popor ales dintre neamuri; iar doi pui de porumbel ca un începător al Testamentului celui Vechi și al celui Nou. Și Simeon,

primind sfârșitul proorociei celei despre El, binecuvântând pe Fecioara de Dumnezeu Născătoarea, i-a prevestit ei semnele patimii Celui Ce S-a născut din ea, și de la El cere eliberare strigând: Acum slobozește-mă, Stăpâne, după cum mai înainte mi-ai vestit, căci Te-am văzut pe Tine, Lumina Cea mai înainte de veci și Domnul Mântuitorul poporului celui numit cu numele lui Hristos.

Acum slobozește..., și celelalte...

La binecuvântarea pâinilor, se cântă troparul sfântului Fotie (de două ori) și al praznicului (o dată).

LĂ ȘTRENIE

La Dumnezeu este Domnul..., se cântă troparul praznicului (de două ori), Slavă..., troparul sfântului Fotie și acum..., al praznicului.

După Catisma întâi, Sedealna,

Glusul 1,

Podobie: Mormântul Tău...

a un soare luminos din răsărit strălucind, luminezi tot pământul cu înaltele dogme și risipești întunericul prea relelor eresuri. Pentru aceasta, săvârșim astăzi pomenirea ta cea luminoasă, Fotie părintele nostru.

Slavă..., Și acum..., a praznicului:

Soborul îngeresc să se spăimânteze de minune, iar noi oamenii cu glasuri să strigăm cântarea, văzând negrăita lui Dumnezeu pogorâre, cum Cel de care se cutremură puterile cerești, se vede purtat acum de mâini bătrânești, Unul Iubitorul de oameni.

După Catisma a doua, Sedealna,
Glusul al 4-lea

Podobie: Degrab ne întâmpină...

Împodobit fiind și luminat cu înțelepciunea, păstor cu totul îndumnezeit și stâlp neclintit al Bisericii Ortodoxe, te-ai arătat ierarh din insuflarea cea dumnezeiască, îndreptând poporul binecredincios spre pășunile mântuirii. Pentru aceasta, părinte Fotie, minunat

Hristos te-a arătat întru cele sfinte.

Slavă..., Și acum..., **a praznicului:**

Preacurata Maica Ta și Născătoarea de Dumnezeu Fecioara, în Biserică Te-a adus ca pe un Prunc, Hristoase; și bucurându-se te-a primit în brațe bătrânul Simeon, strigând: Dezleagă-mă acum de legătura trupului, Mântuitorule, căci Te-am văzut pe Tine, lumina cea mai înainte de veci, întrupându-Te!

Polieleu Robii Domnului...

MĂRIMIRILE

Glas 1

Stih 1: *Pus-ai trupurile robilor Tăi mâncare păsărilor cerului. (Ps.78.2)*

Mărimu-te pe tine, sfinte ierarhe Fotie, și cinstim sfântă pomenirea ta, zicând: pe lauda ortodocșilor.

Stih.2: *Lămuritu-ne-ai pe noi precum se lămurește argintul. (Ps. 6, 9)*

Stih.3: *Trecut-am prin foc și prin apă, dar ne-ai scos pe noi la odihnă. (Ps 65, 11)*

Stih.4: *Pentru aceasta nu ne vom teme, când se va cutremura pământul. (Ps. 4, 2)*

Veniți, toți credincioșii, să-l lăudăm pe marele Fotie, pe

apărătorul ortodocșilor, zicând: pe rușinătorul eresurilor latinești.

Stih.5: *Strigat-au dreptii și Domnul i-a auzit pe ei și din toate necazurile lor i-a izbăvit. (Ps. 3, 16)*

Stih.6: *Sfinților care sunt pe pământul Lui, minunate a făcut Domnul toate voile Sale întru dâșii. (Psalm15, 3)*

Slavă..., **glasul 1:**

Slavă Ție, Treime Sfântă, Părinte, Cuvinte și Duhule Sfinte, zicând: Slavă Ție, Dumnezeule!

Și acum..., **același glas:**

Bucură-te, ceea ce ești plină de har, Marie, Domnul este cu tine, zicând: Și prin tine cu noi.

Ăliluia, aliluia, aliluia, slavă Ție, Dumnezeule! **(de trei ori)**

Sedelnele după polieleu;
Glasul al 4-lea

Podobie: *Spăimântatu-s-a Iosif...*

Ea un ierarh slăvit, ca un slujitor al lui Hristos și înțelept tâlcuitor al darurilor celor mai presus de cuvânt, ți-ai săvârșit fără prihană petrecerea. Strălucit-ai ca o lumină tuturor marginilor cu cuvântul tău bogat, propovăduind strălucirea adevăratei înțelepciuni și dogmele Ortodoxiei. Pentru aceasta Biserica te cinstește ca

pe un mare arătător de cele sfinte.

Slavă..., Și acum..., a praznicului.

Apoi Antifonul 1 al glasului al 4-lea:

PROCHIMENUL,
Glasul al 4-lea:

Dreptul ca finicul va înflori și ca cedrul cel din Liban se va înmulți. (Ps. 91, 12)

Stih: *Răsădiți fiind în casa Domnului, în curțile Dumnezeului nostru vor înflori. (Ps. 91, 13)*

Toată suflarea...

Evangelhia de la Luca (XXI, 12-19):
Zis-a Domnul către ucenicii Săi: păziți-vă de oameni. (caută marți în săptămâna a 29-a după Rusalii)

Psalmul 50

Slavă..., glasul 2:

Pentru rugăciunile sfântului ierarh Fotie, Milostive, curățește mulțimea greșelilor noastre.

Și acum...,

Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Milostive, curățește mulțimea greșelilor noastre.

Stih: *Miluieste-ne, Dumnezeule, după mare mila Ta și după mulțimea îndurărilor Tale curățește fărădelegile noastre.*

Și idiomela, glasului al 6-lea:

Tâlcuind cuvântul Evangheliei cu felurită înțelepciune și cu netrecută puterea cuvântului ai muștră pe hulitorii adevărului, preasfințite Fotie, iar buna încredințare a neprihănitei credințe, neatinsă ai păzit-o Bisericii. Și acum, primind plata nevoițelor tale, roagă-te Treimii celei mai presus de ființă, să dăruiască milă sufletelor noastre.

CANOANELE

Se pun trei canoane: al praznicului pe 6 și două ale sfântului Fotie pe 8.

Canonul întâi al ierarhului

(acrostih gr. a lui Ghelasie „*Fotie este lumină Bisericii*”)

Cântarea 1

Primul Canon al ierarhului
Glasul al 4-lea:

Irmos: Deschide-voi gura mea...

Luminează-mă cu strălucirea Ta, Treime de o ființă, ca bine întemeiat să laud pe Fotie dumnezeiescul, luminătorul cel prealuminat al Bisericii, prin care s-a nimicit diavoleasca înșelăciune.

Ea pe un mare învățător și întocmai la obicei cu Apostolii,

strălucind de plinătatea dumnezeiescului Duh, te ferește pe tine astăzi Biserica lui Hristos, de Dumnezeu înțeleptite Fotie, locașul înțelepciunii.

Chemat fiind spre cele desăvârșite, toată silința ți-ai dat pentru câștigarea feluritelor înțelepciuni și, luminat fiind de dumnezeiescul har, cunoștinței celei de sus vistiernic te-ai arătat.

A Născătoarei:

Întărire și putere, ajutor și sprijin s-a făcut rugăciunea ta către Domnul, celor ce aleargă la acoperământul tău cel puternic și pe tine te măresc, Preacurată Stăpână.

Canonul al doilea al ierarhului
(acrostih gr. *Să fie cântat Fotie, de*
Dumnezeu cugetătorul)

Glasul al 8-lea:

Irmos: *Carul lui Faraon...*

Strălucind mai presus de fire ca un curat cu sufletul te-ai împărtășit din strălucirea Celui în trei Sori, sfinte. Luminează-mi și mintea mea cu purtătoarele de lumină rugăciunile tale, ca după vrednicie să te cânt pe tine, Fotie, cerească făptură.

Învăluit în necuprinsa dragoste, cu cuget de Dumnezeu înțeleptit, toată înțelegerea din afară ai supus-o cu adevărat cuvântului harului și te-ai arătat dascăl de Dumnezeu primitor prin insuflare de sus.

Slavă...,

Râu îmbelșugat ce curgi cu dumnezeiești valuri, care din Eden se revarsă și adapă în chip bogat brazdele Bisericii lui Hristos cu șuvoaie înțelegătoare, te-ai arătat cu adevărat, Fotie, tănuitorule al celor negrăite, de Dumnezeu grăitorule.

Și acum...,

Din preacuratele și fecioreștile tale sânziuri luând trup înțelegător, însuflețit și cu minte, Cuvântul, Cel ce este mai presus de tot ce se numește dumnezeu, S-a arătat îndoit la ieșire, dar într-un ipostas, Născătoare de Dumnezeu, ceea ce ești cu totul fără de prihană, și pe omul stricăcios l-ai mântuit.

Catavasie: *Pământul cel roditor de adâncime...*

Cântarea a 3-a:

Irmosul: *Pe ai tăi cântăreți...*

Canonul întâi al ierarhului

Cu adevărat viața ta s-a arătat îndumnezeită și împodobită cu dumnezeiești virtuți. Pentru aceasta te-ai făcut păstor prea mare al Bisericii și ierarh de Dumnezeu înțeleptit, Fotie.

Dovedit-ai cu gura ta, Fotie, în chip adevărat și de Dumnezeu insuflat, ca fiind plin de toată înșelăciunea și departe de învățătura Duhului, cugetul papei Nicolae, stăpânitorul Romei celei Vechi.

Cu lumina înțeleptelor tale învățături desăvârșit ai izgonit cumplitul întuneric al ereziilor, iar Biserica, luminată fiind cu harul tău, Fotie, se bucură dându-ți.

A Născătoarei:

Ca un tron în chipul focului porți pe Stăpânul și Domnul tuturor, Care născându-Se din pântecul tău, prin nespusa bunătate, a mântuit pe om din stricăciune, ca un Iubitor de oameni.

Canonul al doilea al ierarhului

Irmosul: *Cel ce ai întărit dintru început...*

Îndreptează negreșit către cărările mântuirii, Părinte, neprihănită turmă a lui Hristos, pentru care ai luptat și te-ai

nevoit vitejește împotriva ereziilor ca un păstor adevărat.

Îndepărtatu-s-a rușinat de dumnezeiasca lumină a înțeleptitelor tale cuvinte, Nicolae, nebunul papă cel fără de Hristos, ce uneltea felurite prigoane împotriva ta; și l-ai biruit desăvârșit pe vrăjmașul Ortodoxiei prin sânguincioasă împotrivirea ta.

Slavă...,

Propovăduit-ai Fotie, că Duhul Sfânt, Cel întocmai cinstit împreună cu Tatăl și de un scaun cu Fiul, purcede negrăit numai din Dumnezeu Tatăl și prin Fiul se arată lumii.

Și acum...,

Înfrumusețată fiind cu frumusețile curăției celei prea strălucitoare, Duhul Sfânt a venit peste tine, Curată, și te-a arătat Maică a lui Hristos, Atotțiitorului, cu adevărat rămânând iarăși neprihănită Fecioară și după naștere.

Catavasia: *Întărirea celor ce nădăjduiesc spre Tine...*

SEDEALNA, glasul al 8-lea:

Podobie: *Pe Înțelepciunea și Cuvântul...*

Dorind din copilărie înțelepciunea, te-ai arătat cu sfințele fapte împodobit și

îngrădindu-te cu dumnezeieștile daruri ale Duhului, te-ai arătat prin curăția sufletului cu adevărat bine glăsuitoare al cuvântului lui Dumnezeu, Preasfințite Fotie. O, înțelepte, roagă-te neîncetat să se dăruiască iertare de greșeli celor ce prăznuiesc cu dragoste sfântă pomenirea ta.

Slavă..., Și acum..., **asemenea, a praznicului**

CONDACUL sfântului

Glasul al 8-lea:

Luminătorul Bisericii cel prealuminat, preaîndumnezeitul povățuitor al ortodocșilor, alăuta Duhului cea dumnezeiește glăsuitoare și preaputernicul nimicitor al eresurilor latinești, să fie încununat acum cu laudele cântărilor, căruia-i strigăm: Bucură-te, preacinstite Fotie!

ICOSUL sfântului

Înger al Adevărului, ca un slujitor al înțelepciunii te-ai arătat, Fotie, cel ce strălucești dumnezeiește, propovăduind darurile Ortodoxiei cu glasul tău cel îngeresc; pentru aceasta, minunându-ne de strălucirea ta, strigăm:
Bucură-te, prin care Treimea se laudă în cântări;

Bucură-te, prin care vrăjmașul e cuprins de împresurări;

Bucură-te, cea ce pentru Biserică ești mare învățător;

Bucură-te, cea ce pentru Ortodoxie ești preaînțelept ritor;

Bucură-te, a sfintelor învățături gură dumnezeiască;

Bucură-te, a cinstitelor porunci mireasmă;

Bucură-te, că mustri și rușinezi eresurile cu sunet;

Bucură-te, că ai pățimit prigoane cu dumnezeiesc cuget;

Bucură-te, cea ce cu slăviții Mucenici întocmai la obicei ești;

Bucură-te, cea ce în cinstitele corturi cu cuvioșii te veselești;

Bucură-te, prin care înșelăciunea se nimicește;

Bucură-te, prin care Adevărul frumos strălucește;

Bucură-te, preacinstite Fotie.

Cântarea a 4-a:

Irmosul: *Cel ce șade în slavă...*

Canonul întâi al ierarhului

Ărătat-te-ai, preasfințite Fotie, vas cu totul luminat al înțelepciunii, prin strălucirea petrecerii teologhisind cu insuflarea dumnezeiescului Duh, ca unuia căruia ți s-au încredințat dogmele Evangheliei.

Din buzele tale a curs dulceața dumnezeiescului dar ce a secat veninul a toată clevetirea, căci harul curge în chip bogat din gura ta spre păstorirea binecredinciosului popor.

Surpând înălțările fărădelegii și astupând gurile celor ce rău doxologeau, cu tărie ai răbdat nedreptatea și prigoana lor și, ca aurul în topitoare, te-ai arătat vrednic de moștenirea împărăției cerești, preafericite Fotie.

A Născătoarei:

Împotriva a toată ispitirea și răutatea șarpelui și împotriva feluritelor lui vicleșuguri, întărește, Fiică, inima mea cea smerită și dăruiește-mi lumina adevăratei cunoștințe!

Canonul al doilea al ierarhului

Irmosul: *Tu ești puterea mea...*

Lumină înțelegătoare având în inimă, înțelepte, pe Lumina care a strălucit din Lumină, din Izvorul cel întreit luminător, strălucești din Răsărit lumii întregi ca un soare neînserat, întru tot minunate Fotie, ca unul ce ai câștigat râvna Apostolilor.

Ea pe un următor îndeaproape al lui Hristos te mărim căci ai pățimit cu blândețe și cu cuget răbdător

prigoniri, scârbe și rele pătimiri, iar în toată cercarea ai înălțat însuflețită rugă pentru prigonitorii tăi, fericite ierarhe Fotie.

Slavă...,

Pe trâmbița cea frumos glăsuitoare a dumnezeiescului Duh, pe stâlpul Bisericii cel în chipul focului, pe gura cea prea învederată a lui Dumnezeu, pe temelia cea neclintită a Ortodoxiei, pe preamarele ierarh Fotie să-l laudăm mulțimile ortodocșilor cu preaminunat grai.

Și acum...,

Ea să ne izbăvească pe noi din blestemul cel vechi, Cuvântul cel mai înainte fără de început și împreună veșnic cu Dumnezeu, pentru bogăția milei, din tine Fecioară s-a întrupat, arătând intrările mântuirii tuturor celor ce cu dreapta credință cugetă despre tine, Născătoare de Dumnezeu.

Catavasia: *Acoperit-a cerurile...*

Cântarea a 5-a:

Irmosul: *Spăimântatu-s-au toate...*

Canonul întâi al ierarhului

Dacă s-a turbat cu trufia papa Nicolae al Romei împotriva

Predaniei și a cinstitelor Canoane ale Bisericii, fost-a muștrat de limba ta cea de Dumnezeu grăitoare, Părinte, și doborât fiind până la pământ, era lovit de înțelepciunea ta.

Întăritu-s-a și a căzut sinedriul cel fără de lege, care s-a întăritat cu părere nebună împotriva bunei tale chemări, Părinte. Dar tu, chiar de ai pățimit prigoană, răsari marginilor lumii ca un soare luminos.

Urmând înțelepțește dogmelor celor de Dumnezeu insuflate, L-ai propovăduit slăvit pe Hristos Singurul Dumnezeu și Cap al Bisericii, prea drepte Fotie, iar pe întâistătorul Romei l-ai arătat a fi între patriarhi, doar întâiul între cei ce erau deopotrivă cinstiți.

A Născătoare:

Milostivește-L, Preacurată, pe Hristos Cel mult milostiv, ca să trimită marea și dumnezeiasca Sa milă spre cei ce se află în scârbe și prigoniri cumplite și aleargă la bunătatea ta, Curată, cerând ajutor.

Canonul al doilea al ierarhului
Irmosul: Pentru ce m-ai lepădat...

Ca unul ce porți puternic nume, te-ai arătat plin de

dumnezeiască lumină, iar ca un ritor îndumnezeit fărădelegea puternicului stăpânitor al Romei ai muștrat-o spre a sa îndreptare. De către toți deci să fie laudat Fotie cel Mare, ca un prea învederat slujitor al lui Dumnezeu.

Nepricepând chemarea sufletului tău de cele cerești cugetător și măreția lunatei tale înțelepciuni, fericite Fotie, cei ce au ridicat mâna nedreptății asupra ta, părinte, nu au priceput strălucirea ce te însuflețea.

Slavă...,

Bulgarii, cei care au primit sămânța cea dumnezeiască a Evangheliei prin înțelepții tăi propovăduitori, au învățat a ședea neclintiți cu adevărat în predania cea neprihănită a Ortodoxiei, Fotie.

Și acum...,

Născătoare de Dumnezeu Fecioară, ceea ce ai născut negrăit pe Dumnezeu Cuvântul, izbăvește, Fiică, sufletul meu de toată necuvântarea și împrăștierea minții, luminându-mi cugetul ca să pricep cursele ce mi se găsesc întru întuneric.

Catavasi: Dacă a văzut Isaia cu închipuire...

Cântarea a 6-a:**Irmosul:** *Înțelepții de Dumnezeu...***Canonul întâi al ierarhului**

Preoțit-ai fără prihană, părinte, ca un ierarh dumnezeiesc și împlinitor al legii Atotțiitorului, slujind sfintei Evanghelii ca și Pavel, cu cuvintele și cu faptele.

Împodobit fiind cu toată înțelepciunea te-ai arătat preaslăvit întâistătător al Constantinopolului, mare apărător și zid împrejmuitor al întregii Biserici.

Propovăduit-ai în chip ortodox, preaînțelepte Fotie, că Duhul purcede numai de la Tatăl, iar prin Fiul se dăruiește credincioșilor, sfărâmând clevtirile celor ce se credeau înțelepți.

A Născătoarei:

Din preacurate sânghiurile tale de Maică S-a întrupat Cuvântul cel veșnic al lui Dumnezeu și, nestricată păzindu-te pe tine, Fiică, a mântuit lumea de osândă.

Canonul al doilea al ierarhului

Ălăuta cea duhovnicească și cu dulce glas a dogmelor

ortodoxe, mintea cea cerească a bunătații dumnezeiești, marele Fotie, să fie lăudat cu îngerești cântări.

Viteaz apărător al teologiei Duhului fiind, ca un dumnezeiesc tăinuitor, de Dumnezeu insuflă Fotie, evlavios ai teologhisit despre Acesta că purcede numai de la Tatăl.

Slavă...,

Preaînțeleptul Fotie, ca unul ce poartă nume de lumină, cu strălucirea Treimii ca o lumină luminat a strălucit din Răsărit tuturor marginilor, tuturor chivernisind învățăturile Ortodoxiei.

Și acum...,

Preacurată, roagă-L pe Fiul tău și Dumnezeu să fie izbăviți de feluritele năvăliri și stricăciuni cei care năzuiesc la apărarea ta și către acoperământul tău aleargă.

Catavasi: *Strigat-a Ție bătrânul...***CONDACUL și ICOSUL
praznicului****SINAXAR****Sinaxarul din Minei, apoi acesta:**

În această lună, ziua a șasea, pomenirea sfântului mărturisitor

Fotie, patriarhul Constantinopolului, cel întocmai cu Apostolii.

Neamul și instruirea

Sfântul Fotie face parte dintre cele mai vrednice chipuri ale Bisericii veacului al IX-lea ba, mai mult, a însăși istoriei a toată lumea. Marele întru sfinți Fotie vede lumina zilei în cetatea Constantinopolului în preajma anilor 800-810 după Hristos, fiind adus la viață din părinți binecredincioși. Iubitoarea de Dumnezeu și de fapte sfinte, maica sa Irina, căsătorită fiind cu Serghie, fratele împărătesei Teodora și al patriarhului Tarasie, odrăsește binecuvântat prunc ce se va arăta mare luminător al Bisericii. Tatăl fiind surghiunit din pricina cinstirii sfintelor icoane, moare în pribegie. Legăturile de rudenie mai sus pomenite vor prilejui sfântului șederea alături de cei mai înțelepți dascăli din Constantinopol, unde va deprinde îndeosebi materia ce se cheamă matematică, alături de Leon, arătându-se astfel locaș a toată știința și înțelepciunea. Peste toate, încă din vremea prunciei este înzestrat cu necurmata îndeletnicire a rugăciunii: *“Grija mea din copilărie -avea să scrie mai târziu- era săvârșirea rugăciunii și a cercetării de sine.”* De altfel, însăși mărturia lui Nichita Paflagonul, care nu arăta prea multă evlavie față de sfânt, amintește înălțimea instruirii sale: *“împreună-alergau toate, adică îndemânarea fizică, învățătura, bogăția, prin care și întreaga cărturăreasca deprindere se revărsa asupra-i.”* Îndeosebi râvna spre învățatură, sădită încă din copilărie,

pricinuieste aplecarea către dumnezeiasca înțelepciune. Întru sfârșitul instruirii cărturărești, Fotie este cinstit cu vrednicia de protospătar, de căpetenie a străjilor împărătești, fiind totodată și sfetnic de taină al împăratului. Nu zăbovește defel în a-și îmbogăți cunoștințele, adunând înțelepciune din filozoficele învățături, pe care mai târziu le va așterne în scrierile sale, întocmite cu osebită arătată însuflețire în scrierea numită “Dicționar” (Lexicon).

Dascăl al Școlii din Magnavra

Ca dascăl al acestei școli cu vădit duh lumesc, potrivit învățăturilor bisericești din școlile mănăstirilor vremii, precum cele din mănăstirea Studion și Așezământul Bisericesc al Sfinților Apostoli, sfântul se îndeletnicește în tâlcuirea scrierilor elinești și ale Sfinților Părinți. Astfel, ostenindu-se cu multă migală, sfântul întocmește lucrarea numită “Miriovivlos” sau “Biblioteca”. Pe lângă orele petrecute la Școala din Magnavra, sfântul pune început unor prelegeri duhovnicești prefăcând propria locuință în școală de filosofie. Înconjurat de câțiva ucenici prea dornici de învățatură, sfântul se ostenește călăuzindu-i în deslușirea teologiei, cea care *“îndreptează toată mintea către evlavie”*.

Trimiterea sa în Bagdad, cetatea agarenilor

Din pricina bogatei înțelepciuni precum și a cumpătării de care dă dovadă, în anul 851 este trimis împreună cu prea înțeleptul său ucenic Constantin, viitorul Sfânt Chiril luminătorul slavilor, “la

asirieni”, adică în cetatea ce se cheamă Bagdad, pentru a sprijini cu credincioșie curmarea prigoanelor la care sunt supuși creștinii. Ajungând în cetatea Bagdadului, mai precis la Samarra, care în acea vreme era inima Califatului, cei doi sfinți îi uimesc pe agarenii cu duhovniceasca înțelepciune. Mai mult, neînfricoșându-se de vreo rea pătimire, sfinții poartă de grijă vestirii în acel ținut a Evangheliei lui Hristos, încredințați fiind că doar astfel este cu putință ca cei doritori de curată viețuire să-și lase urâtele obiceiuri călătorind pe calea mântuirii. Lesne se înțelege pricina pentru care agarenii, după cum adeverește viața sfântului Chiril, vor încerca să-i otrăvească pe sfinți, însă neizbândind căci asupra sfinților odihnește harul lui Dumnezeu păzindu-i, în cele din urmă se întorc sănătoși în Constantinopol spre a-și isprăvi duhovniceasca îndeletnicire.

Înălțarea Sfântului Fotie în scaunul patriarhal al Constantinopolului

În scurtă vreme sfântul ajunge iscusit până și în socotelile cârmuirilor, timp în care întâiul dregător al împăratului, unchiul său Bardas, voiește a-l izgoni pe Ignatie patriarhul cetății, care se opune împărtășirii acestui dregător la prăznuirea Dumneze-ieștii Arătări, din pricina învederatei sale vieți destrăbălate și a nepocăinței în care stăruia. Alungarea patriarhului Ignatie de către Bardas este prilejuită de înmormântarea unui oarecare Ghivona din Dhirrachio, despre care dregătorul credea că era

fiul împărătesei Teodora de la un alt bărbat și că, din această pricină, a fost ucis într-un mod barbar de oamenii împăratului Mihail al III-lea. Ghivona este socotit vinovat de înaltă trădare și chiar înmormântarea sa săvârșită de Patriarh, este privită drept dușmănie față de împărat. Din această pricină, Ignatie este silit în iulie 857 să lase scaunul patriarhal, fiind surghiunit în cele din urmă în ostrovul Terevintho din Propontida.

În urma tiranicei izgoniri a patriarhului, Bardas voiește să ridice în scaunul patriarhal un bărbat slăvit de norod pentru virtuțile sale, spre a preîntâmpina oarecare ticluite urzeli. În această privință, gândul dregătorului zăbovește atunci asupra sfințitului Fotie, care cu adevărat era mult lăudat pentru vrednicia și credincioșia sa, nu numai din pricina negrăitelor cunoștințe lumești, ci și a viețuirii în sfințenie, precum și a îndrăznețelor lupte în vederea apărării Ortodoxiei, în vremea celei de a doua prigoane a cinstitorilor de icoane. Fotie se împotrivește grabnic propunerilor unchiului său, dregătorul Bardas, amintind de multele tulburări și griji ale scaunului patriarhal, cât și de propria nevrednicie. De aceea, cu lacrimi în ochi și din toată inima, se roagă a fi ales altcineva în locul său, nevrând sub nici un chip să bea amarul pahar al necazurilor care îl așteaptă. Totuși, Bardas pricepe deslușit că nu se află în această vreme în împărăție cineva mai potrivit pentru aceasta. Astfel întrebuițează

spre dobândirea nădejzii sale, toate chipurile și mijloacele, mergând chiar până la întemnițarea sfințitului Fotie, pentru ca acesta să nu poată fugi în ascuns din Constantinopol. *“Am suferit atâta silă - avea să scrie sfântul după hirotonie, către papa Nicolae - că numai Dumnezeu, Cel ce vede toate cele ascunse, știe. Și o zic pentru că ne-au silit la aceasta, fără ca noi să vrem. S-au purtat față de noi ca și cum am fi fost răufăcători. Ne-au întemnițat și ne-au păzit mai mult timp înainte (de hirotonie) cu luare aminte, căci ne aleseseră pentru vrednicia aceasta, dar noi în nici un chip n-am încuviințat. Ne-au hirotonit cu forța, iar noi în astă vreme plângeam, ne tânguiam și ne loveam pieptul pentru a scăpa de hirotonie”.*

Epistolele de întronizare și Sinodul din 861

După hirotonia săvârșită de Grigorie Asvestul, episcopul Siracuzei, și de alți doi episcopi “fără scaun” [adică hirotoniți, dar încă nu întronizați -n.tr.], sfântul urcă în scaunul patriarhal la 25 decembrie 857, hotărând să-și îndeplinească sarcinile cuvenite rangului său, cu toată râvna inimii și îndeosebi cu toate puterile lui. Imediat după întronizare, trimite obișnuitele solii către papă și patriarhiile din Răsărit, pentru a-i înștiința de toate cele întâmplate. În această vreme, supușii credincioși patriarhului Ignatie cer papei așezarea lui în cinstea de odinioară, neprimind cu nici un chip numirea Sfântului Fotie în scaunul patriarhal.

Pentru aceea, iubitorul de slavă papa Nicolae, care “se făcuse pe sine

împărat al lumii întregi”, află grabnic prilej spre a ajunge orânduitor al lucrurilor bisericești din acea vreme, dorire potrivită deșartelor sale năzuințele cezaro-papiste. Pentru îndeplinirea acestor vreri, Nicolae dă de știre împăratului Mihail al III-lea și însuși lui Fotie într-un chip cu totul nepotrivit, strigând cu tărie că izgonirea lui Ignatie din scaunul patriarhal al cetății Constantinopolului s-a făcut fără îngăduința sa! Așadar, din această pricină el trimite la Constantinopol pe doi legați ai săi, Rodoaldo Porto și Zaharia Anagnis, care, după puțin timp vor lua parte la Sinodul I-II (al Doilea - Întâi), ce se va ține în marea Cetate a Bizanțului în mai 861 după Hristos. În urma acestuia, numit drept *Al Doilea Sobor întâi* întrunind 318 Părinți, deopotrivă cu Primul Sinod ecumenic [de la Niceea - n.tr.], legații papei, cunoscători îndeaproape ai frământărilor bisericești din Răsărit, plecându-se adevărului, primesc pe sfințitul Fotie ca patriarh canonic al Constantinopolului, semnând desăvârșit toate gramatele numirii lui.

Caterisirea Sfântului Fotie de către papa Nicolae și răspunsul sfântului față de hotărârile sinodului din 867

Când trufașului papă Nicolae îi sunt aduse la cunoștință toate cele petrecute la Sinodul din 861, el leapădă hotărârile trimișilor săi, caterisindu-l pe Zaharia în 863, iar pe Rodoaldo în 864. În același chip voiește a face și Sfântului Fotie, precum și episcopului Grigorie al Siracuzei, neavând însă vreun drept

sau stăpânire pentru aceasta. La un sinod, pe care-l adună în 863 în Lateran, numește ca neîtemeiată hotărârea celui de Al Doilea Întâi Sinod, “caterisindu-i” deopotrivă pe Sfânt, precum și pe Grigorie Asvestul, cel care-l hirotonise pe Fotie. După îndeplinirea celor de mai sus, trimite la Constantinopol și tuturor hotărârea sinodului său, la care iau parte doar episcopi latini, timp în care se ivește un bun prilej pentru a trimite în anul 866 pe cardinalii și paterii latini în Bulgaria, încercând a dobândi latineștilor eresuri roadele propovăduirii ortodoxe, propovăduire cârmuită și întreținută dinainte de 864 de curtea Bizanțului. Amestecul papei dovedește fără tăgadă Sfântului Fotie cât și întregului Răsărit, pentru prima oară, covârșitoarea cădere a fostei Biserici Apusene, întruchipată de papă. De aceea, Sfântul Fotie adună în 867, la Constantinopol, un sinod al episcopilor Bisericii Ortodoxe, pentru a hotărî asupra smintitoarei măsluirii a Evangheliei, săvârșită de papistași și răspândită cu osârdie nu numai în Apus, ci și în Răsărit. La acest Sinod a fost dat anatemei, în primul rând, adaosul “Filioque” (“și de la Fiul”) strecurat în Simbolul Credinței, ca o a doua purcedere a Dumnezeirii Sfântului Duh, fiind totodată și o nouă încununare a tuturor relelor Bisericii Apusene. Asemeni ereziei numită “Filioque”, este condamnată și amestecarea catolicilor papistași în nou întemeiată, de către Bizanț, Biserică a Bulgariei, fapt oprit cu

asprime de sfintele canoane. În același chip s-au osândit toate răstălmăcirile crezului catolic, care se aflau cu totul străine față de hotărârile Sinoadelor Ecumenice ale Bisericii. Peste toate acestea, latinii predicau în Bulgaria învățături noi de credință pricinuind schimbări în viețuirea creștină: botezul “prin stropire”, defăimarea preoților căsătoriți și silirea acestora de a petrece în feciorie, scurtarea Postului Mare la o singură săptămână, mirungerea din nou a credincioșilor din Biserica Bulgară de către episcopii din Apus ș.a.m.d. După cercetarea amănunțită a celor pomenite, Sinodul din 867 purcede la anatimizarea trufiei papale și a poftirii de stăpânire ale papei Nicolae, pentru toate lucrările sale potrivnice Sfintelor Canoane și cu desăvârșire străine „Sfintelor Sinoade” și „fericiților Sfinți Părinți”.

Nedreapta “caterisire” a sfântului de către locțiitorii papei. Surghiunirea

Dar după pomenitul sinod, lucrurile iau o întorsătură neașteptată în Bizanț. La 25 septembrie în același an, împăratul Mihail al III-lea este ucis de cel ce până atunci fusese mai marele dregătorilor, Vasile I Macedoneanul, care rămânea astfel singurul stăpânitor. Pentru această vărsare de sânge, Sfântul Fotie îl muștră aspru pe Vasile I, certându-l, după cum amintește istoricul Zambelio, astfel: “Nevrednic ești Dumnezeieștilor Taine, tu, care ți-ai întinat mâinile cu sângele binefăcătorului tău”.

Mustrarea are drept urmare alungarea Sfântului Fotie din scaunul patriarhal și aducerea din nou a lui Ignatie de către Vasile I, care voia să-și întărească tronul nu numai cu sprijinul noului patriarh, ci și cu cel al Apusului. Ca și cum toate acestea nu erau de ajuns, are loc în 869 un mincinos sinod la Constantinopol, în fruntea căruia întâistătători erau trimișii papei Adrian al II-lea, care luaseră „din parte-le” hotărârea condamnării Sfântului Fotie. Sfântul fiind adus cu silă înaintea zisului sinod dinainte ticluit, tace cu desăvârșire, având în minte pilda Domnului în fața Caiafei și a lui Pilat. Întrebându-l de pricina tăcerii lui, sfântul răspunde: „*Dumnezeu aude și glasul celui ce tace*”, la care cei din sinod, având întâi stătători pe trimișii papei, nu încetează a-l sili, întrebându-l de nenumărate ori: „De ce nu răspunzi?” Sfântul le spune „*Nici Iisus nu a scăpat de condamnare*”. În urma celor petrecute, îi rânduiesc sfântului scurtă vreme de hotărâre spre a cugeta mai adânc, și pentru a se apăra de învinuirile lor. După încheierea timpului sorocit, sfântul nu primește “libellul” pe care papistașii îl alcătuiesc împotriva lui, ci îi înfruntă, arătându-le că ei trebuie să caute pocăință, și să dovedească cu fapta pocăința pentru învederatele eresuri. După cele zise, Sfântul Fotie este “caterisit” și surghiunit în strâmtorile Bosforului, unde pătimește mâhniri din pricina depărtării de tovărășeasca însoțire și de lipsirea cărturăreștilor îndeletniciri: “*Noi -scria el- trăim o*

viață mai amară decât moartea: suntem robiți; lipsiți de toți, de rude, de slujitori, pe scurt, de toată mângâierea omenească. Dar încă și de cărți am fost lipsiți - lucru nemaiauzit și străin și pedeapsă nouă scornită împotriva noastră!”

Întoarcerea sfântului în Constantinopol

Așezarea în scaunul patriarhal

Nedreapta purtare față de Sfânt trebuia să se apropie de sfârșit. Odată cu trecerea anilor, în Bizanț lucrurile prind a se schimba și adevărul care în veac nu piere este iarăși cinstit. Pricină a îndreptării este însuși țarul Boris al Bulgariei, numit din botez Mihail. Înțelegând viclenia apusenilor, Mihail (Boris) care nu mai nădăjduiește a dobândi nimic de la latini, se întoarce spre Bizanțul, care prin osârdia Sfințitului Fotie, cândva îl încreștinase. Această *venire în fire* face să răsară pe buzele tuturor numele Sfântului Fotie despre care toți povesteau întotdeauna minunându-se. Din această pricină, împăratul Bizanțului, Vasilie I, care se afla acum fără de domnie, voiește a-și răscumpăra nedreptatea ce o săvârșise împotriva lui Fotie. Spre îndreptarea acelei nelegiui, de care Vasilie I se socotește mult vinovat, alege pe Sfânt -decât care nu se află altul mai înțelept și mai potrivit-, ca dascăl al nevârșnicilor lui prunci, dar și pentru a-l avea aproape de el ca povățuitor, nu numai în cele bisericesti, dar și în cele politice, ba mai mult, în socotelile chivernisirii imperiului.

Împăcarea sfântului cu patriarhul Ignatie

Chiar atunci când într-un oarecare fel cinstirea ce îi fusese știrbită este îndreptată, sfântul voiește să se împace cu, de acum bătrânul patriarh Ignatie, care-și trăiește ultimele zile ale vieții. Apropiindu-se de Ignatie, Sfântul Fotie cade întâiul închinându-se bătrânului patriarh, care-i întoarce smerit închinarea, dându-și sărutarea dragostei și a păcii, arătând deopotrivă cinstire unul celuilalt. Împăcarea pricinuieste pacea și dragostea pogorâte în inimi, statornicind totodată o neobosită împreună-lucrare între cei doi sfinți patriarhi, despărțiți cândva de samavolniciile lui Bardas și ale împăraților, iar pe de altă parte de uneltirile trufașilor papi. Sfântul îl cercetează pe patriarh nu numai o dată sau de două ori, ci de multe ori, fiindu-i cu adevărat sprijin în ultimii ani ai vieții sale. Pentru aceasta, după dreptate este arătată această împăcare ca “mai aruncătoare de lumină” decât toate faptele sale mari și preaminunate, și chiar decât prea înțeleptele sale scrieri.

Întoarcerea în scaunul patriarhal

După săvârșirea lui Ignatie, la 23 octombrie 878, Sfântul Fotie se întoarce pentru a doua oară în scaunul patriarhal al Constantinopolului. Pentru cinstirea bisericească a Sfântul Fotie, se întrunește la Constantinopol în noiembrie 879, un sinod de 383 de episcopi, sobor la care iau parte și trimișii papei Ioan al VIII-lea, care

mărturisesc împreună cu ceilalți sinodali “că Dumnezeu sălășluiește în el”, adică în Fotie. Acest Sobor desființează hotărârile sinodului din 863, care fusese ridicat de papa Nicolae și ale celui din 869 care, prin uneltirile papei Adrian, îl osândiseră cu nedreptate pe sfânt. Acum ierarhii și poporul Bisericii îi dau cinstirea cea de odinioară, numindu-l pe Fotie după dreptate, „lucrător neînfruntat, împodobit cu toată lucrarea harului”. După așezarea în cinste, sfântul lucrează în chip dreptmăritor la întărirea credincioșilor, pentru întoarcerea ereticilor, spre întocmirea bibliotecilor, orânduirea așezămintelor ortodoxe și, mai înainte de toate, spre întărirea propovăduirii cuvântului lui Hristos. Îndeosebi grija sa se îndreaptă către cei tineri, aducând în preajmă pe iubii săi ucenici. Se grijește mai ales să arate cu fapta, poporului lui Dumnezeu, curăția și dragostea sa. Deseori îndeamnă pe credincioși la ridicarea de biserici sau la întărirea celor păraginite.

Din nou izgonit din scaunul patriarhal. Adormirea sa

În 29 august 886, în Bizanț lucrurile prind iarăși a se schimba. Împăratul Vasilie I moare, ridicându-se la cârmuirea împărăției fiul său, Leon al VI-lea cel Înțelept. Însă acest împărat, care în tinerețe fusese ucenic al sfântului, din păcate s-a arătat cu totul nemulțumitor față de dascălul său, chiar dacă prin a sa lucrare, a primit în istorie numirea de „înțelept”. Uitând de dragostea ce-i arătase Sfântul, noul împărat

coboară degrab din scaunul patriarhal pe Fotie, nevoind a fi muștrat de el pentru viețuirea în desfrânări, așezând pentru aceasta în scaun pe nevârstnicul său frate, Ștefan [care avea doar șaisprezece ani n.tr.]. De parcă n-ar fi fost de ajuns cele făcute, noul împărat întemnițează pe Sfințitul Fotie în mănăstirea Armenilor, fiind socotit în chip mincinos părtaș la o tainică înțelegere împotriva împăratului. În această mănăstire viețuiește surghiunit, îndeletnicindu-se îndeosebi cu deprinderea necentenitei rugăciuni și alcătuind cărți. După izgonire, timp de patru ani, sfântul întocmește una din cele mai înalte lucrări: *“Despre mistagogia Duhului Sfânt”*. Afară de această lucrare, sfântul mai alcătuiește și un mare număr de epistole în care dezleagă cu măiestrie multele neliniști ce preocupau pe cărturarii și teologii vremii. Așadar, sfântul viețuiește în pace până la 6 februarie 897/898, după care își încredințează sufletul lui Dumnezeu, lăsând în urma sa duhovniceștile învățături și slăvitele sale pătiri cele întru apărarea Ortodoxiei de potrivnicele uneltiri ale papistașilor hulitori ai dreptei credințe. Din această pricină, după dreptate dobândește peste veacuri și numele de mare apărător al Sfintei Ortodoxii. Proslăvit fiind de Dumnezeu pentru cinstirea dreptei credințe, binemirositoarele oseminte mărturisesc până în vremea de acum bineplăcuta luptă a sfântului asupra eresurilor latinești și încununarea

slăvitei sale biruințe de către Hristos Împăratul tuturor.

Astăzi o parte din moaștele Sfântului Fotie cel Mare se găsesc în mănăstirea Dionisiu din Sfântul Munte Athos.

Cuvinte de credință

„Căci încă nu trecuseră doi ani de când neamul acela [al bulgarilor, n.n.] cinstea credința cea dreaptă a creștinilor, când bărbați nelegiuți și urâți [misionarii latini, n.n.] (căci în ce chip i-ar putea numi un dreptcredincios?), bărbați ieșiți din întuneric (căci erau făpturi din părțile apusene), [...] venind asupra poporului de curând născut în dreapta credință, ca un trăsnet sau cutremur sau potop de grindină, sau mai degrabă, drept vorbind, ca un mistreț sărind în via Domnului cea iubită și de curând sădită, stricându-o cu picioarele și cu dinții, adică cu purtările lor urâte și cu defăimarea dogmelor la așa îndrăzneală au ajuns! au nimic-o. Căci înșelându-i cu uneltiri, spre stricare și smulgere de la dogmele cele drepte și curate, căutau a-i depărta de credința cea neprihănită a creștinilor.”

„Dar nu numai la călcarea acestora au ajuns, ci, dacă se află o culme a relelor, și la aceasta au alergat. Căci, pe lângă necuviințele arătate, s-au apucat prin cugetări mincinoase și cuvinte de ei născocite, să schimbe și Sfântul Simbol al Credinței, a cărui alcătuire este de neschimbat, după toate hotărârile sobornicești a toată Creștinătatea. O, uneltiri ale celui rău! Au născocit că Duhul Sfânt nu purcede numai de la Tatăl, ci și de la Fiul. Cine a auzit vreodată izbučnind

un glas ca acesta, de la nelegiuții de altădată? Ce șarpe viclean le-a vărsat acestea în inimi? [...] Și așa va ieși iarăși pe pământ îndrăzneala lui Macedoniu contra Duhului, strecurându-se sub fapta și acoperământul acestora. ”

„ Vezi cum aceștia în zadar, sau mai degrabă pentru ușoara vânare a celor mulți, și-au pus numele de creștini! Duhul purcede de la Fiul! De unde ai auzit aceasta? Din care evangheliști ai luat acest grai? Al cărui sinod este acest cuvânt hulitor? Domnul și Dumnezeu nostru zice: „Duhul, care de la Tatăl purcede”, iar părinții acestei noi nelegiuiri spun: „Duhul care de la Fiul purcede”. Cine nu-și închide urechile la auzul acestei huliri fără măsură? Aceasta stă contra evangheliilor, împotrindu-se sfințelor soboare, aducând mincinoasă schimbare asupra fericitilor și sfinților părinți, a marelui Atanasie, a slăvitului în cele teologhicești Grigorie, și a marelui Vasilie, [...], a însuși celui cu adevărat Hrisostom. Și ce zic pe cutare și cutare? Cuvântul acesta hulitor și răzvrătit contra lui Dumnezeu se întrarmează contra tuturor la un loc: prooroci, apostoli, ierarhi, mucenici, ba chiar a sfințelor cuvinte domnești. ”

„Iar pe noii înainte-mergători ai lepădării, pe robii celui potrivnic, pe cei vinovați de mii de morți, pe stricătorii de rânduială, pe ei care au sfâșiat atât de mult și grozav neamul acela pruncesc în dreapta credință, pe amăgitorii aceștia împotriva lui Dumnezeu, i-am blestemat prin hotărâre sobornicească și sfântă, nu

întocmind noi acum osândirea lor, ci arătând anatemele ce le-au gătit de mai-nainte sinoadele și orânduielele apostolice, și făcând-o cunoscută tuturor. [...] Pentru că fac tulburare cu rătăcirea lor cea de multe feluri, i-am lepădat din toată turma creștinilor. ”

(Epistola enciclică, în Studii teologice, an I, nr.2, 1930, p.61)

Cu ale lui sfinte rugăciuni, Doamne miluiește-ne și ne mântuiește pe noi! Amin.

Cântarea a 7-a:

Irmosul: *N-au slujit făpturii...*

Canonul întâi al ierarhului

Luminat cu lumina dumnezeiescului Duh asemenea unei stele din Răsărit și mare dascăl fiind, preaînțelepte Fotie, tuturor ai arătat înțelepțește prin cuvântul tău, că Roma pricină a tot eresul este, de Dumnezeu grăitorule.

Biserica lui Hristos te-a câștigat mare învățator, îndumnezeit luminător și întărit povățuitor, prealăudate părinte Fotie. Pentru aceasta, cuvintele tale nimicesc toată învățătura cea înșelătoare.

Făcutu-te-ai, Fotie, preaputernic apărător al Bisericii, turn neclintit și înțelept învățator, surpând până la pământ clevetirile cele deșarte ce se ridică împotriva Ortodoxiei.

A Născătoarei:

Cunoștință dumnezeiască și minte înțeleaptă dăruiește-mi, Fecioară, când mă rog către tine; ca cealaltă vreme a vieții mele în frica lui Dumnezeu să o petrec, iar după sfârșit starea celor aleși să o dobândesc eu, robul tău.

Canonul al doilea al ierarhului

Irmosul: *De pogorârea lui Dumnezeu...*

Ărătatu-te-ai ca un soare cu totul luminos din Răsărit, înțelepte ierarhe Fotie, iar cu bogăția luminii tale, sfinte, pe apusenii robiți de întunericul învățăturilor ereticilor, iarăși îi tragi către dreapta cunoștință.

Înțelepțește ai vădit cu harul tău mândria minții lui Nicolae, vicleanul papă cel în deșert cugetător, iar de înșelăciunea lui păzești cu adevărat neprihănită Biserica lui Hristos.

Slavă...,

Dreptmăritoarea lui Hristos Biserică te cunoaște pe tine, Fotie, mare și preaîndumnezeit folositor, stâlp neclintit și arhipăstor de Dumnezeu văzător, pentru care se și bucură de tine și te laudă luminat.

Și acum..., **a Născătoarei:**

Din firea trupului a răsărit din tine neapus Soarele dreptății, rămânând după întrupare ceea ce era și luminând pe cei ce strigă cu credință: Bucură-te Curată Fecioară, scăparea ortodocșilor!

Catavasi: *Pe Tine Cel ce ai răcorit în foc...*

Cântarea a 8-a:

Irmosul: *Pe tinerii cei binecredincioși...*

Canonul întâi al ierarhului

Pătimit-ai bărbătește, ierarhe, smintelile și toată răutatea prigonitorilor ca un următor cu totul credincios al Arhipăstorului Hristos și cu multă blândețe și cuget osârduitor rugându-L pentru cei ce te prigoneau și te ispiteau, Părinte.

Hristos, Proniatorul a toate, te-a arătat pe tine, mult slăvite Fotie, Arhipăstor al Romei celei Noi, căci ai muștrat cu tărie noile învățături și nebuna părere a Vechii Rome ca pe niște străine de dumnezeiasca Predanie cea moștenită din părinți.

Stătut-ai, părinte, la judecata nedreaptă și, prigonit fiind de răutatea celor de dreptate

urători, ai fost izgonit din scaun cu silnicie, cercând, ca și slăvitul Gură de Aur, felurite întristări, prihane și înfricoșări. Ci a ta virtute strălucește tuturor asemenea unei negrăite lumini.

A Născătoarei:

Sufletul și trupul, încă și dorirea izbăvirii mele în purtarea ta de grijă le pun, Fecioară. De aceea mă îndreptează către cărarea cea bună și mă mântuiește de săgețile lui Veliar, ca să te slăvesc pe tine cea preaslăvită.

Canonul al doilea al ierarhului
Irmosul: *De șapte ori cuptorul...*

Povățuiți fiind în chip de negrăit de cuvintele tale pline de crugul Ortodoxiei, părinte, fugim de zavistia eresurilor, iar strălucită pomenirea ta prăznuind, strigăm cu bucurie: Preoți binecuvântați, popoare prealăudați-l întru toți vecii!

Se bucură astăzi și dănuiește întru pomenirea ta, îmbrăcată în veșmânt de Dumnezeu țesut ca o mireasă cerească, Biserica lui Hristos, cinstindu-te ca pe un preabun călăuzitor; căci ca un mare ierarh o ai păzit-o neîntinată de toată înșelăciunea, Fotie de Dumnezeu purtătorule.

Binecuvântăm pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, Domnul!

Ștâlp de foc cu totul luminos și nor care umbrește cu venirea Sfântului Duh, te-a câștigat cu adevărat Biserica pe tine, Fotie. Căci cu învățătura ta călăuzești poporul Domnului către cărările mântuirii, ca un râvnitor în toate învățăturile dumnezeieștilor Apostoli.

Și acum..., **a Născătoarei:**

Ca să îndumnezeiască, Precurată, frământătura mâinilor Sale, pe Adam cel întâi zidit, care se stricase prin sfatul balaurului, nou Adam S-a arătat Hristos din pântecul tău; și stricând desăvârșit puterea morții, a înălțat firea oamenilor către slava cea dintâi, Fecioară.

Să laudăm, să binecuvântăm și să ne închinăm Domnului, cântându-I și preaînălțându-L întru toți vecii!

Catavasie: *Uniți fiind cu focul...*

Cântarea a 9-a:
Irmosul: *Tot neamul pământesc...*

Canonul întâi al ierarhului

Ca un ierarh în chip preaîndumnezeit ai îndreptat înțelepțește cu faptele și cuvintele poporul cel ales al Atotțiitorului către moștenirea

cea cerească, Fotie prealăudate. Pentru aceasta, după vrednicie te-ai făcut părtaș cereștilor răsplăți, părinte.

Plin fiind de tot harul te-ai arătat Bisericii cu adevărat mare păstor și învățător. Ci o călăuzește cu al tău cuvânt către cunoștința cea mântuitoare, Fotie, cel ce ești cu totul înțelept. De aceea, ca pe un următor îndeaproape al Apostolilor, te mărim cinstindu-te.

Intrat-ai cu adevărat veselindu-te în lumina strălucirii celei dumnezeiești plinindu-ți călătoria, părinte, îndumnezeindu-te cu împărtășirile cele de sus, fericite ierarhe Fotie. Ci ne învrednicește luminării celei mântuitoare a lui Hristos.

A Născătoarei:

Născut-ai cu trup pe Preaînaltul Dumnezeu Cel necuprins, Fecioară cu totul binecuvântată, pe Cel ce a ridicat pe om din groapa pierzării și l-a îndreptat către chemarea cea bună dintru început. Înaltă și dorul sufletului meu către sfânta iubire a Aceluia!

Canonul al doilea al ierarhului

Irmosul: *Spăimântatu-s-au de aceasta...*

Nevoitu-te-ai cu măreție pe pământ, prealuminate ierarhe Fotie, și întru cunoștință întemeiată pentru neprihănirea și curăția Predaniei și pentru mărturisirea Ortodoxiei. Pentru aceasta, în ceruri te împărtășești slavei celei prea mari, ca cel întocmai cu Apostolii.

Marele luminător al Bisericii, bogat întru înțelepciune și har, numele cel sfânt și tuturor minunat, cel ce a purtat mare biruință împotriva a toată înșelăciunea cea nouă, Fotie, slujitorul lui Hristos, să fie laudat de către toți cu glasuri de mulțumire.

Slavă...,

Lăudând în cântări viața ta cea evlavioasă, multele-ți isprăvi și mulțimea sfințelor tale daruri, strigăm ție: Sfinte Fotie, roagă-te cu osârdie împreună cu Ignatie pentru Biserică, fiindcă acesteia te-ai arătat mare apărător.

Și acum..., **a Născătoarei:**

Preacurată, întru tot cântată Marie, palat purtător de lumină a lui Dumnezeu te-ai arătat, arată-mă și pe mine sălaș al dumnezeieștii străluciri de lumină prin pocăință adevărată, ca să moștenesc strălucirea slavei celei de sus!

Catavasi: *În Lege, în umbră și în Scriptură...*

LUMINÂNDĂ

A sfântului Fotie, glasul 1:

Ărătatu-te-ai lumii, preaminunate Fotie, podoaba ierarhilor, luminător al Bisericii și trâmbiță cu mare glas a ortodoxelor dogme, muștrând desăvârșit tot eresul și lepădând înșelăciunea cea în deșert glăsuitoare, care se ridică cu ispitire împotriva dumnezeieștilor Predanii și a așezămintelor celor de Dumnezeu rânduite, Sfințite Părinte.

Slavă..., Și acum..., a praznicului

LĂ LAUDE

Se pun 4 ale sfântului Fotie,
Glasul al 8-lea:

Fotie sfințite, cu lumina Duhului ai strălucit marginilor lumii; arătatu-te-ai cuvios păstor preaîndumnezeit al Bisericii lui Hristos, îndreptându-o către cele de sus. O, prea mare și bună chemare a ta, sfințite! O, mulțimea cunoștinței și a harului prin care ai strălucit!

Părinte, de Dumnezeu grăitorule Fotie, livadă a filosofiei și organ al înțelepciunii

celei dumnezeiești te-ai arătat. Pentru care cu sănătos cuvânt înveți Credința Ortodoxă ca un întocmai cu Apostolii, risipind pâcla cea întunecoasă a ereticului Apus, cu strălucirea lui Hristos.

Părinte, de Dumnezeu grăitorule Fotie, când papa Nicolae al Romei înălțându-se cu nedreptate, încerca cu înnoiri să întineze cele sfinte, atunci cu a ta înțelepciune ai muștrat deșarta trufie a acestuia; și ai strigat cu glas dumnezeiesc: «Să stăm bine, să stăm cu frică, să luăm aminte la Predaniile sfinte ale preadreptei credințe!»

Părinte ierarhe Fotie, viața și învățăturile tale le numim lumină strălucitoare a Bisericii, căci tu, ca un alt apostol, ai răbdat cu tărie nenumărate prihane de la latinii ce neînțelepțește te urau. Pentru aceasta, slava cea cerească și răsplătirile cele neprădate ai primit, ca un întocmai cu Apostolii.

Slavă..., glasul al 6-lea:

Să trâmbițăm cu trâmbiță de cântări și săltând bucurându-ne întru prăznuirea cea purtătoare de lumină a Părintelui de Dumnezeu grăitor! Împărații și domnii împreună să-l laude pe

cel ce prin grăirile înțelepte învățături, prin părintești muștrări pe împărat l-a dovedit. Păstorii și învățătorii să-i cânte celui ce a doborât sprânceana cea cu trufie înălțată a latinescului eres; pe izvorul înțelepciunii, pe propovăduitorul Ortodoxiei, pe sprijinitorul Bisericii, pe vistierul Duhului, dumnezeiasca gură a dogmelor; pe alabastrul dumnezeieștilor slove, sfeșnicul luminii celei veșnice; pe cel ce dăruiește tuturor lumina Adevărului, pe marele ierarh înconjurându-l cu laude, așa să-i strigăm: Fotie, mult minunate, păzește-ne pe noi de tot eresul și acoperă Biserica cu rugăciunile tale!

Și acum..., a praznicului:

Doxologia mare, ecteniile și apolisul

LĂ LITURGHIE

La Fericiri se pun: din Canonul praznicului cântarea a III-a pe 4 și a sfântului Fotie, cântarea a VI-a pe 4.

Întru împărăția Ta când vei veni, pomenește-ne pe noi, Doamne, când vei veni întru împărăția Ta.

Pe 12

Fericiți cei săraci cu duhul, că a aceloră este împărăția cerurilor.

Fericiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia.

Pe 10

Fericiți cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul.

Fericiți cei flămânzi și însetați de dreptate, că aceia se vor sătura.

Pe 8

Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui.

Cel Unul-Născut din Tatăl mai înainte de veci, Prunc Unul-Născut din Fecioară nestricată S-a arătat, lui Adam tinzându-i mâna.

Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu.

Pe cel întâi-zidit, care prin înșelăciune a ajuns cu minte de prunc, iarăși l-a îndreptat Dumnezeu Cuvântul, Cel ce Prunc S-a arătat.

Fericiți făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema.

Cunoscând dumnezeiescul bătrân slava cea mai înainte arătată și văzând pe Cuvântul

ținut de mâinile Maicii, a strigat: o, Curată, Bucură-te! Căci cuprinzi ca un scaun pe Dumnezeu, Lumina cea neînserată, pe Cel ce stăpânește pacea.

Fericiți cei prigoniți pentru dreptate, că a acelora este împărăția cerurilor.

Plecându-se bătrânul și dumnezeiește insuflat atingându-se de picioarele celei ce n-a știut de nuntă, ale Maicii lui Dumnezeu, a zis: foc porți, curată, și mă înfricoșez a lua în brațe pe Dumnezeu, Lumina cea neînserată, pe Cel ce stăpânește pacea.

Fericiți veți fi când, din pricina Mea, vă vor ocări și vă vor prigoni și, mințind, vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră.

Ălăuta cea duhovnicească și cu dulce glas a dogmelor ortodoxe, mintea cea cerească a bunătății dumnezeiești, marele Fotie, să fie laudat cu îngerești cântări.

Bucurați-vă și vă veseliți, că plata voastră multă este în ceruri.

Viteaz apărător al teologiei Duhului fiind, ca un dumnezeiesc tăinuitor, de Dumnezeu insuflate Fotie, evlavios ai teologhisit despre Acesta că purcede numai de la Tatăl.

Slavă...,

Preaînțeleptul Fotie, ca unul ce poartă nume de lumină, cu strălucirea Treimii ca o lumină luminat a strălucit din Răsărit tuturor marginilor, tuturor chivernisind învățăturile Ortodoxiei.

Și acum...,

Preacurată, roagă-L pe Fiul tău și Dumnezeu să fie izbăviți de feluritele năvăliri și stricăciuni, cei care năzuiesc la apărarea ta și către acoperământul tău aleargă!

**TROPARELE,
Al Praznicului
Glasul 1**

Bucură-te, cea plină de dar, Născătoare de Dumnezeu Fecioară, că din tine a răsărit Soarele Dreptății, Hristos Dumnezeuul nostru, luminând pe cei dintru întuneric! Veselește-te și tu, bătrânule drepte, primind în brațe pe Izbăvitorul sufletelor noastre, Cel ce ne-a dăruit nouă și învierea!

**A sfântului Fotie,
Glasul 1**

Ea cel ce ești cu apostolii în ceruri împreună locuitor și ortodocșilor mare apărător, lumii drept învățător, iar

eresurilor latinești dârz împotrivor, sfinte Fotie, pe Hristos Dumnezeu roagă-L cu dinadinsul să mântuiască sufletele noastre.

CONDĂCEȘ praznicului...

CONDĂCEȘ sfântului

Glasul al 8-lea:

Luminătorul Bisericii cel prealuminat, preaîndumnezeitul povățuitor al ortodocșilor, alăuta Duhului cea dumnezeiește glăsuitoare și preaputernicul nimicitor al eresurilor latinești, să fie încununat acum cu laudele cântărilor și să-i strigăm: Bucură-te, preacinstite Fotie!

ĂPOSTOLȘ

Epistola a II-a către Timotei (I, 8-18):
Fiule Timotei, nu te rușina de mărturisirea Domnului nostru...;

Aliluia, glasul 2: Preoții Tăi, Doamne, se vor îmbrăca cu dreptate.

Stih: „Căci Domnul a ales Sionul, și l-a ales ca locuință Lui.”

(Caută la ziua de 10 februarie).

EVANGHELIA

De la Ioan (XV, 17-27; XVI, 1-2):
„Zis-a Domnul ucenicilor Săi: aceasta vă poruncesc vouă: să vă iubiți unul pe altul...”

(Caută Evanghelia din ziua de 26 octombrie).

CHINONICUL

Întru pomenire veșnică va fi dreptul, de auzul rău nu se va teme.

